

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ศศิธร สุริยวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มกราคม 2556

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ศศิธร สุริยวงศ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ นลินี บำเรอราช)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิกร)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจากของ
รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์
ดร.สุนทร บำเรอราช ที่ให้คำปรึกษาและแนะนำแนวทางในการค้นคว้าวิจัย ขอกราบขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบและให้
คำแนะนำ แก่ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยใน
ครั้งนี้

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ โรงเรียนเทศบาลวัดลุ่มมหาชัยชุมพล ที่อำนวยความสะดวก
ในการค้นคว้าวิจัย และให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องต่าง ๆ จนงานสำเร็จลงด้วยดี

ขอขอบพระคุณ เพื่อนครูและนักเรียนในสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2554
ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เพื่อปรับปรุงเครื่องมือให้เหมาะสมและมีคุณภาพ ตลอดจนการ
เก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ทำให้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผัง
ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สำเร็จได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบอบแด่ ผู้ประกอบวิชาชีพครู
ทุกคน ครูบาอาจารย์ ตลอดจนผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย ให้เยาวชน
ของชาติได้รับความรู้ มีความรู้ความสามารถซึ่งจะนำพาประเทศไทยให้มีความเจริญก้าวหน้า
ทัดเทียมอารยประเทศอื่น ๆ ได้

ศศิธร สุริยวงศ์

50927024: สาขาวิชา: หลักสูตรและการสอน: กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน)

คำสำคัญ: การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ/แผนผังความคิด/นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ศศิธร สุริยวงศ์: การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (PRACTICAL PACKAGES DEVELOPMENT EMPHASIZE READING BY MIND MAP FOR PRATHOMSUKSA III STUDENTS)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: วิจิต สุรัตน์เรืองชัย, กศ.ด., สุนทร บำเรอราช, Ed.D., 230 หน้า ปี พ.ศ. 2556

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/ 80 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังใช้แบบฝึก

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนเทศบาลวัดลุ่มมหาชัยชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำนวน 35 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 3 ห้องเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด ใช้เวลาในการทดลอง 15 ชั่วโมง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่า *t- test* (Dependent Sample)

ผลการวิจัยพบว่าแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.42/ 85.71 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/ 80 ที่กำหนดไว้และมีผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิดสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

50927024: MAJOR: CURRICULUM AND INSTRUCTION: M.Ed.

(CURRICULUM AND INSTRUCTION)

KEYWORD: PRACTICAL PACKAGES DEVELOPMENT/ EMPHASIZE READING/ MIND
MAP/ PRATHOMSUKSA THREE STUDENTS

SASITORN SURIYAWONG: PRACTICAL PACKAGES DEVELOPMENT
EMPHASIZE READING BY MIND MAP FOR PRATHOMSUKSA III STUDENTS.

ADVISORY COMMITTEE: VICHIT SURATROENGCHAI, Ed.D., SUNTHORN BUHRER
RAJ, Ed.D., 230 P. 2012.

The purposes of this research were to develop exercise packages on reading using mind mapping for prathom suksa three students to meet the standard efficiency criterion of 80/ 80 and to study the learning achievement from the utilization of the packages.

The sample consisted of thirty five students of prathom suksa III at Tassaban Wat Lum Mahachai Chumpol School, Meung District, Rayong Province by cluster random sampling from three classrooms. The experiment was set up for 15 hours. The data was analyzed by mean, the percentage, the standard deviation and *t-test* (dependent sample).

It was found that the package have efficiency of 83.42/ 85.71 which were higher than standard criteria of 80/80 and the students posttest scores were significantly higher than the pretest scores at .01 level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	11
การสอนอ่าน.....	14
การอ่านจับใจความ.....	31
การสร้างแบบฝึก.....	45
แผนผังความคิดกับการสอนอ่าน.....	55
การวัดผลและประเมินผล.....	70
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	73
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	79
การสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย	
โดยใช้แผนผังความคิด.....	79
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	84
การหาประสิทธิภาพของแบบฝึก.....	87

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	91
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	95
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	95
อภิปรายผล.....	96
ข้อเสนอแนะ.....	99
บรรณานุกรม.....	101
ภาคผนวก.....	113
ภาคผนวก ก.....	114
ภาคผนวก ข.....	124
ภาคผนวก ค.....	189
ภาคผนวก ง.....	203
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	230

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	13
2 แสดงผลการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 ตัวแรก (E_1) ของแบบฝึกทักษะการอ่าน จับใจความโดยแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	92
3 แสดงผลการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 ตัวหลัง (E_2) ของแบบฝึกทักษะ การอ่านจับใจความโดย แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	93
4 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน จับใจความโดยแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	93
5 การประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ โดยใช้ แผนผังความคิด สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 การอ่านจับใจความเนื้อ ความเชิงบรรยายรายละเอียด โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน.....	204
6 การประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้ แผนผังความคิด สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 2 การอ่านจับใจความเนื้อ ความเชิงเป็นเหตุเป็นผล โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน.....	205
7 การประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนผังความคิด สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 3 การอ่านจับใจความ เนื้อความเชิงปัญหาและแนวทางแก้ไขโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน.....	206
8 การประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้ แผนผังความคิด สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 4 การอ่านจับใจความเนื้อ ความเชิงเปรียบเทียบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน.....	207
9 การประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้ แผนผังความคิด สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 5 การอ่านจับใจความเนื้อ ความเชิงเรียงลำดับขั้นตอนและลำดับเหตุการณ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน.....	208
10 สรุปผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจ ความโดยใช้แผนผังความคิด สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 – 5 โดย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน.....	209

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 แสดงดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบประจำแบบฝึกเล่มที่ 1 การอ่านจับใจความเนื้อความเชิงบรรยายรายละเอียดกับจุดประสงค์ (IOC).....	210
12 แสดงดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบประจำแบบฝึกเล่มที่ 2 การอ่านจับใจความเนื้อความเชิงเป็นเหตุเป็นผลกับจุดประสงค์ (IOC) โดย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน	210
13 แสดงดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบประจำแบบฝึกเล่มที่ 3 การอ่านจับใจความเนื้อความเชิงปัญหาและแนวทางแก้ไข กับจุดประสงค์ (IOC).....	211
14 แสดงดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบประจำแบบฝึกเล่มที่ 4 การอ่านจับใจความเนื้อความเชิงเปรียบเทียบกับจุดประสงค์ (IOC).....	211
15 แสดงดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบประจำแบบฝึกเล่มที่ 5 การอ่านจับใจความเนื้อความเชิงเรียงลำดับขั้นตอนและลำดับเหตุการณ์กับ จุดประสงค์ (IOC).....	212
16 การหาจุดตัดของแบบทดสอบประจำแบบฝึกเล่มที่ 1 การอ่านจับใจความใจความ เนื้อความเชิงบรรยายรายละเอียด โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน.....	213
17 การหาจุดตัดของแบบทดสอบประจำแบบฝึกเล่มที่ 2 การอ่านจับใจความเนื้อ ความเชิงเป็นเหตุเป็นผล โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน.....	214
18 การหาจุดตัดของแบบทดสอบประจำแบบฝึกเล่มที่ 3 การอ่านจับใจความเนื้อ ความเชิงปัญหาและแนวทางแก้ไข โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ ด้านภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน.....	215
19 การหาจุดตัดของแบบทดสอบประจำแบบฝึกเล่มที่ 4 การอ่านจับใจความเนื้อ ความเชิงเปรียบเทียบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน.....	216
20 การหาจุดตัดของแบบทดสอบประจำแบบฝึกเล่มที่ 5 การอ่านจับใจความเนื้อ ความเชิงเรียงลำดับขั้นตอนและลำดับเหตุการณ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ ด้านภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน.....	217

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
21	สรุปการหาจุดตัดของแบบทดสอบประจำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1 - 5 โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน.....
22	แสดงดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านจับใจความสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับจุดประสงค์ (IOC)
23	แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านจับใจความสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 ข้อ.....
24	แสดงผลคะแนนของนักเรียนที่ทำแบบทดสอบ จำนวน 30 ข้อ ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านจับใจความสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....
25	แสดงค่าความยากง่าย (p) แสดงค่าอำนาจจำแนก (r) แสดงสัดส่วนของคนที่ทำข้อสอบถูกในแต่ละข้อ (p) กับสัดส่วนของคนที่ทำข้อสอบผิดในแต่ละข้อ (q) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านจับใจความสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 ข้อ.....
26	การหาจุดตัดของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านจับใจความ จำนวน 30 ข้อโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน.....
27	แสดงประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 จำนวนนักเรียน 35 คน.....
28	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนของนักเรียนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและ หลังเรียนด้วยแบบฝึก.....

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ลำดับขั้นการอ่านตามทฤษฎีของทราบาสโซ.....	20
2 ลำดับขั้นการอ่านตามทฤษฎีของเซส และคลาร์ค.....	21
3 ลำดับขั้นการอ่านตามทฤษฎีของรูเมลฮาร์ท.....	21
4 กระบวนการอ่านตามทฤษฎีแนวคิดของเฟรดเดอริเคน.....	23
5 แผนภูมิแสดงโครงสร้างของแบบฝึกแบบที่ 1.....	47
6 แผนภูมิแสดงโครงสร้างของแบบฝึกแบบที่ 2.....	48
7 ภาพกราฟของฟรายสำหรับวัดระดับความยากง่ายของบทอ่าน.....	54
8 แผนผังความคิดลักษณะกิ่งไม้.....	57
9 แผนผังความคิดหลักเป็นต้นทางของความคิด แล้วขยายไปด้านในด้านหนึ่ง.....	58
10 แผนผังความคิดรวบยอด.....	58
11 แผนผังรูปไข่เมงมูม.....	59
12 แผนผังรูปขั้นบันได.....	59
13 แผนผังแสดงการเปรียบเทียบ.....	60
14 แผนผังการเปรียบเทียบ.....	60
15 แผนผังการจำแนกประเภท.....	61
16 แผนผังบรรยายแก่นเรื่อง.....	61
17 แผนผังแสดงเหตุผล.....	62
18 แผนผังแบบเปรียบเทียบการจัดลำดับก่อนหลัง.....	62
19 แผนผังแบบเปรียบเทียบเรียงลำดับ.....	62
20 แผนผังแบบลูกโซ่เหตุการณ์.....	63
21 แผนผังก้างปลา.....	63
22 แผนผังลำดับต่อเนื่อง.....	64
23 แผนผังวงกลม.....	64